

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
وزیر

باسمه تعالی

شماره : ۱۴۰/۱۲۱
تاریخ : ۱۴۰۵/۰۵/۲۴
پیوست :

کمیته مستندسازی

بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های اداری

اعضای شورای معاونان جهت استحضار

واحدهای مجری:

استان، مدیرکل

شهرستان، منطقه، ناحیه، ارسال شود

واحدهای آموزشی، مدارس دوره متوسطه ارسال شود

همانگ‌کننده در استان کمیته مستندسازی

کد: ۱۶/۱۴۰/۰۵/۰۵/۲۱ ص

مدیرکل محترم آموزش و پرورش استان ...

با سلام و احترام

در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، برنامه درسی ملی، ماده (۶) قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش و تکالیف قانون برنامه هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران در زمینه توسعه مهارت‌آموزی دانش‌آموزان و به استناد نامه ۱۲۰/۳۲۶۰ تاریخ ۱۴۰۵/۰۳/۳۰ شورای عالی آموزش و پرورش، دستورالعمل برنامه «هر دانش‌آموز، یک مهارت» که به تصویب کمیسیون برنامه درسی و تربیتی شورای عالی آموزش و پرورش رسیده است، برای اجرا در مدارس دوره اول متوسطه کشور ابلاغ می‌شود.

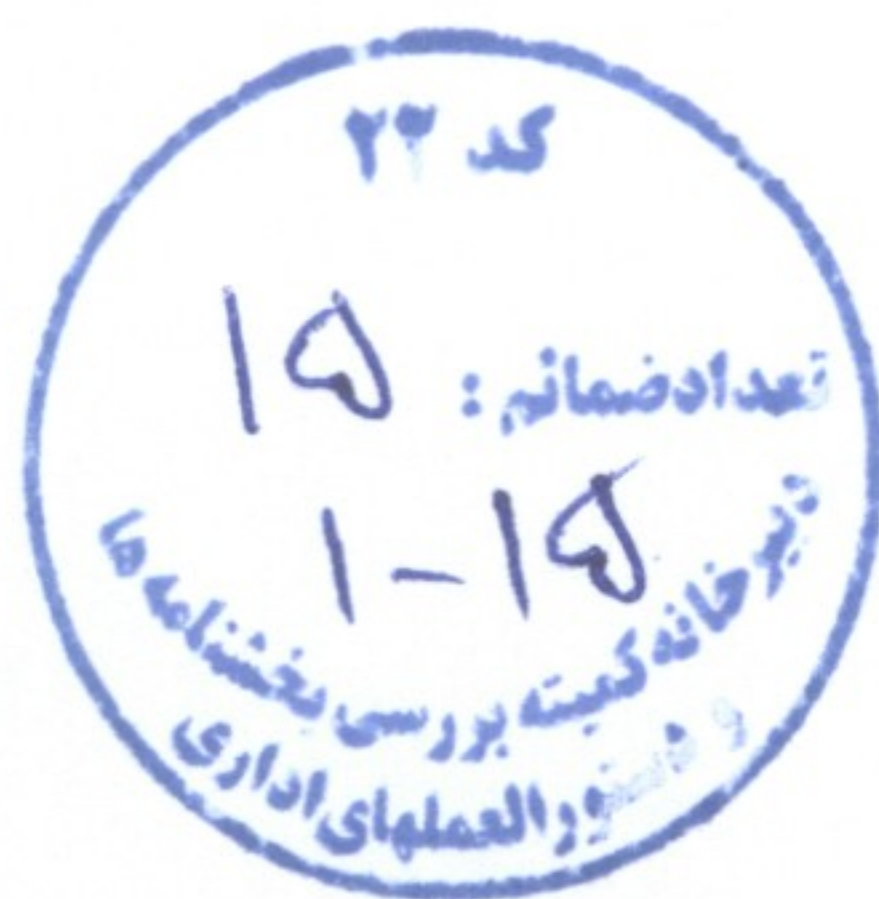
شایسته است ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها، با مسئولیت مدیرکل و تحت نظارت معاون آموزش متوسطه، نسبت به برنامه‌ریزی، فراهم‌سازی بسترهای اجرایی، بهره‌گیری از ظرفیت‌های درون و برون‌مدرسه‌ای، نظارت مستمر بر حسن اجرای برنامه و ارائه گزارش‌های دوره‌ای اقدام نمایند تا زمینه تحقق سیاست «هر دانش‌آموز، یک مهارت» برای تمامی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه فراهم شود.

علیرضا کاظمی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
معاونت آموزش متوسطه

دستورالعمل طرح هر دانش آموز یک مهارت (آموزش مهارت مدرسه محور)

فهرست عناوین

- ماده ۱- تعاریف ۳
- ماده ۲- اهداف ۴
- ماده ۳- دامنه اجرا ۴
- ماده ۴- برگزاری جشن استعداد و هویت یابی (ویژه دانش آموزان ورودی پایه هفتم) ۴
- ماده ۵- فرصت های متنوع یادگیری مهارت در اجرا ۵
- ماده ۶- ارزشیابی برنامه هر دانش آموز یک مهارت در مدرسه ۶
- ماده ۷- زمینه های مهارت های مفید ۷
- ماده ۸- شرح وظایف ۷
- ماده ۹- برگزاری آیین اختتامیه «هر دانش آموز یک مهارت» ۸
- ماده ۱۰- اعتبارات و منابع مالی ۸
- ماده ۱۱- حمایت و پشتیبانی ۹
- ماده ۱۲- نظارت و ارزیابی ۹
- ماده ۱۳- تنوع اجرا برای دانش آموزان و مدارس ۱۰
- پیوست ۱- گواهی مهارت ۱۱
- پیوست ۲- معرفی نامه به مراکز مهارتی خارج از مدرسه (مبین) ۱۲
- پیوست ۳- فرم ارزیابی توسط استادکار یا مربی ۱۳
- پیوست ۴- مهارت های ورزشی ۱۴

امروزه یکی از چالش‌های نظام آموزشی، فاصله میان برنامه درسی با نیازهای واقعی زندگی دانش‌آموزان است. بسیاری از دانش‌آموزان در پایان دوره اول متوسطه، مهارت مفیدی برای زندگی مطلوب یا ورود به بازار کار ندارند. لذا این طرح با تکیه بر ظرفیت‌های موجود در مدارس، معلمان، خانواده‌ها، نهادها و سازمان‌های مرتبط با مهارت در کشور، به دنبال ارتباطی میان آموزش و کسب مهارت مفید^۱ با محوریت مدیریت مدارس به عنوان «**کانون تربیتی**» می‌باشد.

هم‌چنین با توجه به ماده ۶ قانون اهداف اساسی وزارت آموزش و پرورش^۲ (مصوب ۱۳۶۶/۱۱/۲۵) و تأکیدات سند تحول بنیادین و برنامه هفتم پیشرفت ایران مبنی بر اهمیت مهارت‌آموزی در فرآیند آموزش دانش‌آموزان در همه دوره‌های تحصیلی، طرح هر دانش‌آموز، یک مهارت با رویکرد آموزش مهارت مدرسه محور به شرح زیر تدوین می‌شود.

ماده ۱- تعاریف

مطابق این دستورالعمل، هر دانش‌آموز دوره اول متوسطه در هر پایه تحصیلی ملزم به گذراندن یک دوره ۵۰ تا ۶۰ ساعته مهارت (با بهره‌گیری از ظرفیت‌های مندرج در ماده ۵ این دستورالعمل) به صورت تراکمی یا تجمیعی (تا پایان دوره اول متوسطه در مجموع ۱۵۰ تا ۱۸۰ ساعت)، براساس علاقه خود می‌باشد. یادگیری این مهارت در پایان سال تحصیلی توسط معلم مربوط به آن مهارت (طبق شاخص‌های بند «الف» ماده ۶ این دستورالعمل) ارزشیابی شده و نتیجه آن به صورت کیفی در کارنامه دانش‌آموز درج خواهد شد. ضمناً گواهی مهارت در پایان سه ساله دوره اول متوسطه نیز به دانش‌آموز (مندرج در پیوست ۱ این دستورالعمل) اعطا خواهد شد.

الف) تعریف مهارت:

مهارت حرفه‌ای به معنای «توانایی بکارگیری ابزار، فناوری‌های نوین و روش‌های عملی برای تبدیل دانش و خلاقیت به محصول یا خدمات مفید، در راستای نیازهای جامعه و با رعایت اخلاق حرفه‌ای» است که فرد را قادر می‌سازد تا با بهره‌گیری از دانش، فناوری و خلاقیت خود، در یکی از عرصه‌های تخصصی مرتبط با زندگی و جامعه، نقشی مؤثر ایفا کند برای دستیابی به حیات طیبه گام بردارد. در این طرح به صورت خاص منظور از مهارت عبارت است از توانایی کسب‌شده برای انجام یک فعالیت، به صورت صحیح، سریع و نسبتاً پایدار، که معمولاً از طریق آموزش، تمرین، تکرار و تجربه به دست می‌آید. در برنامه درسی ملی، «مهارت» در کنار «دانش» و «نگرش» یکی از ابعاد سه‌گانه «شایستگی» است. بنابراین، یک مهارت حرفه‌ای زمانی معنا پیدا می‌کند که فرد بتواند دانش تخصصی (دانستن) را با نگرش توحیدی و متعهدانه (باور داشتن) تلفیق کرده و در قالب عمل مؤثر و متناسب با یک حرفه (توانستن) بروز دهد. هدف غایی این فرآیند، دستیابی به «حیات طیبه» است. مهم‌ترین بستری که در سند برای تحقق مهارت‌های حرفه‌ای در نظر گرفته شده، حوزه‌های تربیت و یادگیری «کار و فناوری، فرهنگ و هنر، سلامت و تربیت بدنی» است. وجود این حوزه‌ها نشان‌دهنده نگاه ویژه به مهارت‌آموزی حرفه‌ای است.

ب) تعریف گواهی مهارت: در واقع یک گواهی معتبر از سوی مدرسه بوده که نشان‌دهنده علاقه، استعداد و تبحر نسبی دانش‌آموز در یک رشته حرفه‌ای می‌باشد. این گواهی می‌تواند در آینده در راستای اتصال آموزش به مهارت‌های متناسب با بازار کار و هدایت تحصیلی مورد استفاده قرار گیرد. در صورتی که دانش‌آموزی مهارت مورد نظر را در مراکز معتبر گذرانده و دارای گواهینامه استاندارد می‌باشد، مدرسه می‌تواند با استناد به آن، گواهی مهارت را صادر نماید. در خصوص دانش‌آموزانی که گواهینامه استاندارد ندارند لازم

^۱ مهارت مفید، عنوانی است که از سند تحول برداشته شده است.

^۲ آموزش‌های نظری باید به نحوی برنامه‌ریزی و اجرا شود که دانش‌آموزان ضمن ممارست، کارهای عملی و تجربی متناسب با سن و جنس و رشته تحصیلی آن‌ها با رعایت اولویت‌های منطقه‌ای و شرایط بومی، حداقل یک مهارت مورد نیاز جامعه را کسب نمایند.

است شایستگی‌های کسب شده توسط دبیر مرتبط با عنوان مهارت در آن مدرسه یا هر مربی ماهر انتخاب شده از سوی مدیر مدرسه تأیید و سپس گواهی مهارت برای وی صادر شود.

ماده ۲- اهداف

- توسعه فرصت‌ها و موقعیت‌های یادگیری مبتنی بر تأکیدات سند تحول بنیادین
- نهادینه کردن فرهنگ مهارت‌آموزی و کارآفرینی در مدرسه و بین دانش‌آموزان
- کمک به هدایت تحصیلی و شغلی صحیح بر اساس کشف و پرورش استعدادها و علایق مهارتی
- تقویت خودباوری، خلاقیت و کارآفرینی در نسل نوجوان و جوان
- کاربردی کردن و پیوند دادن آموزش‌ها با محیط‌های واقعی کار و زندگی
- تلفیق فرصت‌های یادگیری درون و برون مدرسه‌ای (مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، نهادهای محلی مهارت محور، بنیاد ICDL، مراکز مهارتی وزارت ارشاد و فرهنگ اسامی، پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی، هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش و سایر شرکت‌های تابع وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مجری آموزش مهارت)
- تلفیق برنامه‌های متنوع مهارت آموزی در دوره اول متوسطه در یک برنامه کلی

ماده ۳- دامنه اجرا

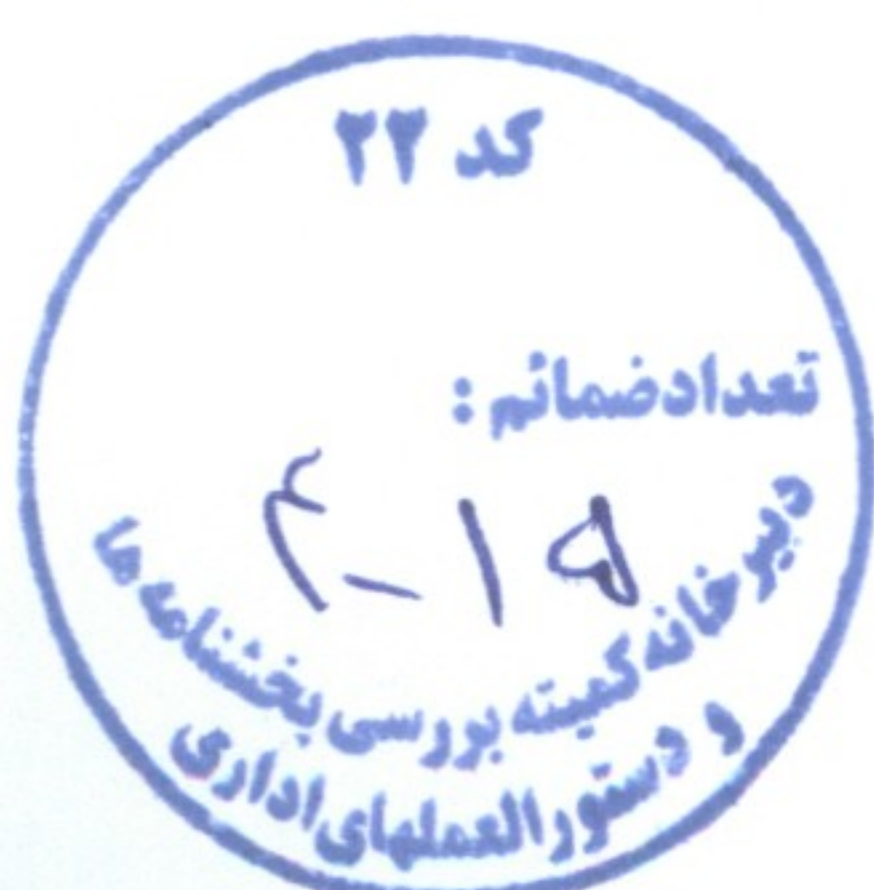
دامنه اجرای این برنامه در دوره اول متوسطه (۳ پایه) در همه مدارس (اعم عادی دولتی، استعدادهای درخشان، نمونه دولتی، شبانه‌روزی، شاهد، هیأت امنایی، استثنایی، غیردولتی و...) در سراسر کشور فعلاً در مرحله آزمایشی به مدت ۳ سال تحصیلی از مهرماه ۱۴۰۵ می‌باشد. در سال نخست (۱۴۰۵-۱۴۰۶) تنها دانش‌آموزان پایه هفتم مشمول این طرح می‌باشند، در سال دوم (۱۴۰۶-۱۴۰۷) ویژه دانش‌آموزان پایه‌های هفتم و هشتم و در سال سوم (۱۴۰۸-۱۴۰۷) تمام دانش‌آموزان دوره اول متوسطه ذیل این طرح قرار می‌گیرند. این مهارت‌ها در سه حوزه شغلی، هنری و ورزشی و مطابق با زمینه‌های مندرج در ماده ۷ این دستورالعمل به دو روش حضوری و غیرحضوری قابل اجرا می‌باشد.

تبصره: اجرای این طرح در سال نخست برای دانش‌آموزان پایه‌های هشتم و نهم و در سال دوم برای دانش‌آموزان پایه نهم در صورت تمایل دانش‌آموز و تأیید مدرسه بلامانع است.

ماده ۴- برگزاری جشن استعداد و هویت‌یابی (ویژه دانش‌آموزان ورودی پایه هفتم)

پیشنهاد می‌شود این جشن در مدرسه (مهر ماه) با مدیریت مدیران مدارس و حضور دانش‌آموزان، اولیا و دبیران (به‌خصوص دبیران کار و فناوری، فرهنگ و هنر و آمادگی دفاعی) پایه هفتم در ابتدای سال تحصیلی برگزار می‌شود و هدف آن انتخاب مهارت مورد علاقه دوره تحصیلی (۳ پایه) از بین مهارت‌های ارائه شده توسط مدرسه می‌باشد.

- ثبت‌نام دانش‌آموزان در فرم‌های مخصوص جشن استعداد و هویت‌یابی (متعاقباً ارسال خواهد شد)
- مشارکت حرفه‌ای و ثبت‌نام والدین داوطلب در طول سال تحصیلی برای برگزاری دوره مهارتی
- برگزاری نشست در مدرسه با محوریت مدیر و حضور اولیا، دبیران مرتبط و معاون آموزش مدرسه و سایر افراد مرتبط به انتخاب مدیر
- ارائه برنامه عملیاتی مهارت‌آموزی مدرسه توسط مدیر

ماده ۵- فرصت‌های متنوع یادگیری^۱ مهارت در اجرا

فرآیند مهارت‌آموزی با بهره‌گیری از ظرفیت‌های زیر مبتنی بر علاقه دانش‌آموز، امکانات کارگاهی و نیروی متخصص در دروس مرتبط در مدرسه، قابلیت ارائه مهارت براساس شرایط منطقه‌ای، امکانات و بوم با صلاحدید مدیریت مدرسه اجرا می‌شود. مدیریت مدرسه با در نظر گرفتن امکانات و شرایط مدرسه، می‌تواند یکی از این فرصت‌ها را برای آموزش مهارت به دانش‌آموزان استفاده نماید. همچنین استفاده هم‌زمان و ترکیبی از چند فرصت بلامانع است.

الف) فرصت‌های یادگیری مهارت درون مدرسه‌ای

الف-۱) استفاده از ساعات رسمی برنامه درسی

این فرصت مختص مدارس مناطق کم‌برخورداری است که دارای فضای کارگاهی مناسب و دبیر تخصصی در مهارت مورد نظر می‌باشند. در این روش بخشی از ساعات رسمی دروس کار و فناوری، فرهنگ و هنر، تربیت بدنی و آمادگی دفاعی که به آموزش مهارت انتخابی توسط دانش‌آموز پرداخته می‌شود، می‌تواند جزئی از دوره آموزشی ۵۰ تا ۶۰ ساعته در هر پایه تحصیلی در نظر گرفته شود. آموخته‌های دانش‌آموزان در برنامه درسی و یا به‌صورت خودخوان با سنجش در محیط واقعی و تجربه مهارتی توسط دبیر مربوطه قابل سنجش می‌باشد.

الف-۲) استفاده از کلاس‌های فوق برنامه

این فرصت مختص مدارس مناطق برخوردار است که دارای فضای کارگاهی مناسب و دبیر تخصصی در مهارت مورد نظر می‌باشند. در این روش برگزاری کارگاه‌های کوتاه‌مدت در زمینه‌های مختلف (مطابق ماده ۷ این دستورالعمل) با دعوت از مربیان محلی، کارآفرینان، هنرمندان، اولیای دانش‌آموزان و هنرآموزان (با اخذ تأییدیه حراست و بدون تعهد استخدامی) برای آموزش مهارت‌ها در ساعات خارج از برنامه درسی با تأکید بر روزهای تعطیل و پنجشنبه‌ها با نظارت مدیر مدرسه و معاون آموزشی انجام می‌شود. این آموزش‌ها به‌صورت حضوری در فضای مدرسه ارائه می‌شود.

الف-۳) برنامه درسی ویژه مدرسه (بوم)

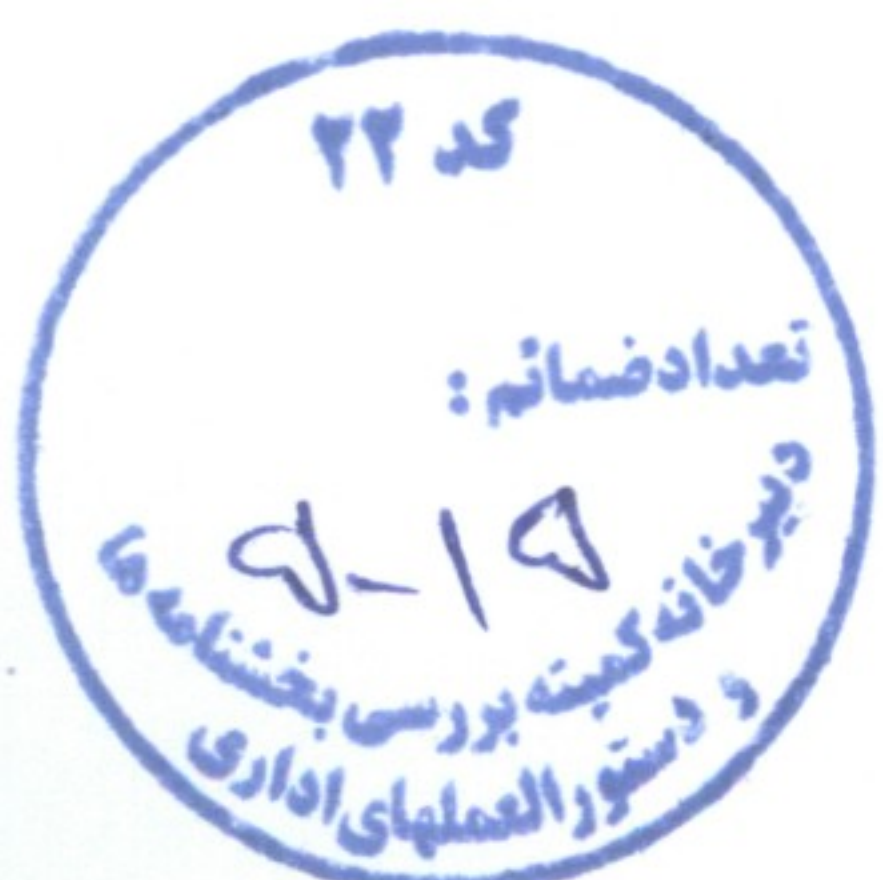
طراحی واحدهای درسی مهارت محور ویژه مدرسه (مطابق ماده ۷ این دستورالعمل) به‌صورت رایگان با مشارکت اولیای دانش‌آموزان در درون مدرسه توسط معلم مرتبط، والدین متخصص و حرفه‌ای، هنرآموزان مدعو از هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش یا اساتید از آموزشگاه‌های مجاز به‌صورت حضوری برگزار می‌شود.

توجه: مدیران مدرسه به گونه‌ای برنامه‌ریزی نمایند که از ساعات رسمی آموزش بدون ایجاد ساعت اضافه برای همکاران، استفاده شود.

ب) فرصت‌های یادگیری در قالب مبین (محیط بیرونی یادگیری برای نهادینه سازی مهارت)

این فرصت مختص مدارس است که فضای کارگاهی مناسب و دبیر تخصصی در مهارت مورد نظر ندارند. مبین به فرصت‌های یادگیری مهارت در خارج از مدرسه اشاره دارد. دانش‌آموزان می‌توانند براساس علاقه خود، درخواست ولی و دریافت معرفی‌نامه از سوی مدیر مدرسه، یکی از فرصت‌های زیر را برای یادگیری مهارت شغلی انتخاب نمایند. همچنین مسئولیت و هزینه استفاده از این فرصت‌ها برعهده خود دانش‌آموز می‌باشد. در صورتی که برای مهارت گذرانده شده گواهی معتبر ارائه نماید، نیازی به ارزشیابی مجدد توسط دبیر مربوطه وجود نداشته و مدارس بر همان اساس می‌توانند نمره کارنامه و گواهی مهارت (مندرج در پیوست ۱ این دستورالعمل) را صادر نمایند. استفاده از این فرصت‌ها براساس انتخاب دانش‌آموز در خارج از زمان رسمی آموزش خواهد بود.

^۱ عنوان «فرصت‌های یادگیری» برگرفته از سند تحول بنیادین می‌باشد.

فرصت‌های مبین عبارتند از: استفاده حضوری طرح ایران مهارت^۱ (درون و برون مدرسه‌ای)، سازمان فنی و حرفه‌ای کشور، شهرداری، مراکز مهارتی وزارت ارشاد، کانون فرهنگی و تربیتی، سازمان بسیج دانش‌آموزی، بازار کار یا محل کار والدین (استاد-شاگردی)، پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی، بنیاد ICDL، آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای، سراهای محله، هلال احمر، شرکت‌ها، اصناف، محیط‌های مهارتی معتبر و دارای مجوز که با تأیید و درخواست ولی دانش‌آموز و موافقت مدیر مدرسه معرفی می‌شوند.

تبصره: فهرست دستگاه‌ها و نهادهای مهارتی دارای گواهینامه معتبر توسط معاونت آموزش متوسطه در اختیار مدارس قرار خواهد گرفت.

ج) فرصت‌های یادگیری مهارت با آموزش مجازی

این فرصت مختص مدارس است که فضای کارگاهی مناسب و دبیر تخصصی در مهارت مورد نظر ندارند. تمام فرصت‌های یادگیری مجازی که توسط وزارت آموزش و پرورش تأیید و در اختیار مدارس و دانش‌آموزان قرار دارد. از جمله طرح ایران دیجیتال و سایر پلتفرم‌های مرتبط با مهارت‌های فناوری و فرهنگی-هنری رسمی که دارای گواهینامه مهارتی بوده و به معلم و مدیر مدرسه قابل ارائه و گزارش می‌باشد. فهرست این پلتفرم‌ها در اختیار مدارس قرار خواهد گرفت.

ماده ۶- ارزشیابی برنامه هر دانش‌آموز یک مهارت در مدرسه

- در تمامی فرصت‌های یادگیری مهارت (ماده ۵) ارزشیابی توسط معلم مربوط به آن مهارت (با توجه به مهارت انتخابی معلم یکی از دروس کار و فناوری، فرهنگ و هنر و یا آمادگی دفاعی) و یا فرد متخصص و مورد تأیید مدیر مدرسه^۲، پس از اخذ گواهینامه‌ها (در صورت وجود) و شواهد کسب مهارت، در مدرسه صورت می‌پذیرد و طبق فرآیند زیر پس از تأیید مدیر مدرسه ثبت می‌شود:
- الف) سنجش یادگیری توسط معلم مربوطه به صورت کیفی و براساس شاخص‌های زیر انجام گرفته و زمینه مهارت و نمره کیفی در کارنامه دانش‌آموز ثبت می‌شود. این نمره برآیندی از نظم و دقت در مهارت، اخلاق حرفه‌ای، رفتار و میزان یادگیری دانش‌آموز است.
- خیلی خوب: دانش‌آموز حداقل ۵۰ ساعت آموزش را در یک سال تحصیلی گذرانده و در مهارت پیشرفت داشته است.
 - خوب: دانش‌آموز حداقل ۵۰ ساعت آموزش را در یک سال تحصیلی گذرانده و مهارت را به خوبی فرا گرفته است.
 - قابل قبول: دانش‌آموز حداقل ۵۰ ساعت آموزش را در یک سال تحصیلی گذرانده اما نیاز به زمان بیشتری برای کسب مهارت دارد.
 - نیاز به تلاش بیشتر: دانش‌آموز حداقل ۵۰ ساعت آموزش کامل را در یک سال تحصیلی نگذرانده باشد.

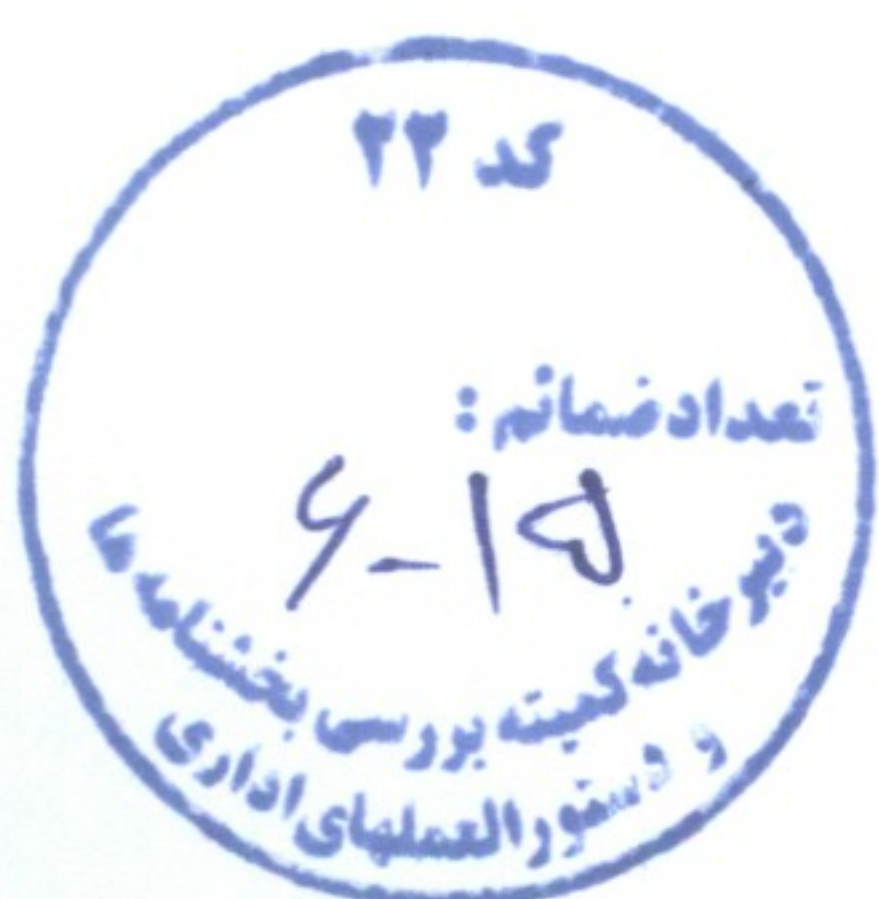
تبصره: ارزشیابی از مدارک مهارتی ارائه شده در تمام فرصت‌های متنوع یادگیری (ماده ۵) توسط معلم یا فرد متخصص، پس از تأیید مدیر در کارنامه دانش‌آموز ثبت می‌شود.

ب) **گواهی مهارت در پایان پایه نهم** (مندرج در پیوست ۱ این دستورالعمل): در صورتی که دانش‌آموز در ۳ پایه دوره اول متوسطه یک مهارت را حداقل به مدت ۱۵۰ ساعت آموزش دیده و حداقل نمره «قابل قبول» کسب کرده باشد، گواهی شرکت در دوره مهارتی از طریق سامانه سیدا صادر خواهد شد.

ج) **ثبت عنوان مهارت، گواهینامه‌های مرتبط و تمام سوابق مهارتی در پرونده الکترونیکی رشدی-تربیتی دانش‌آموز:** در هر پایه عنوان مهارت به عنوان سابقه برای دانش‌آموز در پرونده الکترونیکی رشدی-تربیتی ثبت و از آن برای استعدادیابی و هدایت تحصیلی فرآیندی استفاده خواهد شد.

^۱ موضوع بخشنامه شماره ۴۰۰/۹۱۱۸۷ تاریخ ۱۳۹۷/۰۵/۲۰ وزارت آموزش و پرورش

^۲ در مواردی که معلم متخصص در رشته مهارتی انتخاب شده توسط دانش‌آموز در مدرسه نباشد، برای ارزشیابی مدارک و شواهد مهارتی، مدیر مدرسه می‌تواند با مسئولیت خود از هنرآموزان، سرگروه‌های آموزشی یا خبرگان به عنوان کارشناس معتمد مدیر در آن رشته استفاده نماید.

د) در صورتی که دانش‌آموز مهارت‌های متعددی را در پایه‌های تحصیلی اخذ کرده باشد، گواهی مهارت با عنوان مهارتی که در آن تبحر و تجربه بیشتری (براساس نظر دانش‌آموز و دبیر مربوطه) دارد به میزان ساعت گذرانده شده در همان یک مهارت صادر می‌شود. ه) اجرای این طرح با هدف ترغیب دانش‌آموزان به کسب مهارت‌های کاربردی و مفید در زندگی برنامه‌ریزی شده است. لذا نتایج ارزشیابی از مهارت، به هیچ عنوان مانع از ارتقای تحصیلی دانش‌آموز به پایه بالاتر نخواهد بود و روند آموزشی ایشان را مختل نخواهد ساخت.

ماده ۷- زمینه‌های مهارت‌های مفید^۱

ضروری است مهارت مورد نظر از زمینه‌های زیر انتخاب شود و آموزش یک مهارت خارج از این فهرست، پس از مکاتبه با اداره آموزش و پرورش و کسب مجوز کتبی بلامانع است. همچنین زمان آموزش مهارت در طی دوره اول متوسطه برای اخذ گواهی مهارت ۱۸۰ ساعت می‌باشد که با توجه به نوع مهارت و میزان یادگیری دانش‌آموزان، این زمان می‌تواند تا ۱۵۰ ساعت تقلیل یابد.

تبصره: توجه به نکات ایمنی و تضمین سلامت دانش‌آموز در مهارت انتخابی در طرح مبین بسیار مهم است، از این‌رو کار کردن با مواد شیمیایی مضر و سمی، محیط‌هایی که امکان انفجار، ریزش و سقوط اجسام وجود دارد، محیط‌های نامناسب از نظر نور، رطوبت، غبار، بو، در مجاورت پرتوهای مضر، برق فشار قوی و سطوح لغزنده ممنوع است.

الف) مهارت‌های فناوری‌های نوین: برنامه‌نویسی با پایتون، هوش مصنوعی و علوم داده، توسعه وب، توسعه اپلیکیشن‌های موبایل، توسعه بازی‌های دیجیتال، امنیت سایبری و رمزنگاری، اینترنت اشیا و رباتیک، بلاکچین، برنامه‌نویسی بدون رایانه، سواد مالی و مدیریت پروژه.

ب) مهارت‌های شغلی: مهارت‌های مندرج در برنامه درسی و بسته‌های تربیت و یادگیری کار و فناوری.

ج) مهارت‌های فرهنگی و هنری و ساخت و تولید محتوا: شامل خطاطی، نقاشی، هنرهای تجسمی، راهنمای گردشگری، خبرنگاری و... و همچنین ساخت محتواهای فرهنگی، هنری، ورزشی و... (مانند عکاسی، فیلمبرداری، تولید پادکست، تولید ویدئوکست و...)

د) مهارت‌های بومی و محلی: اجرای این دسته از مهارت‌ها با درخواست مدیران مدارس و کسب مجوز از اداره آموزش و پرورش منطقه بلامانع است.

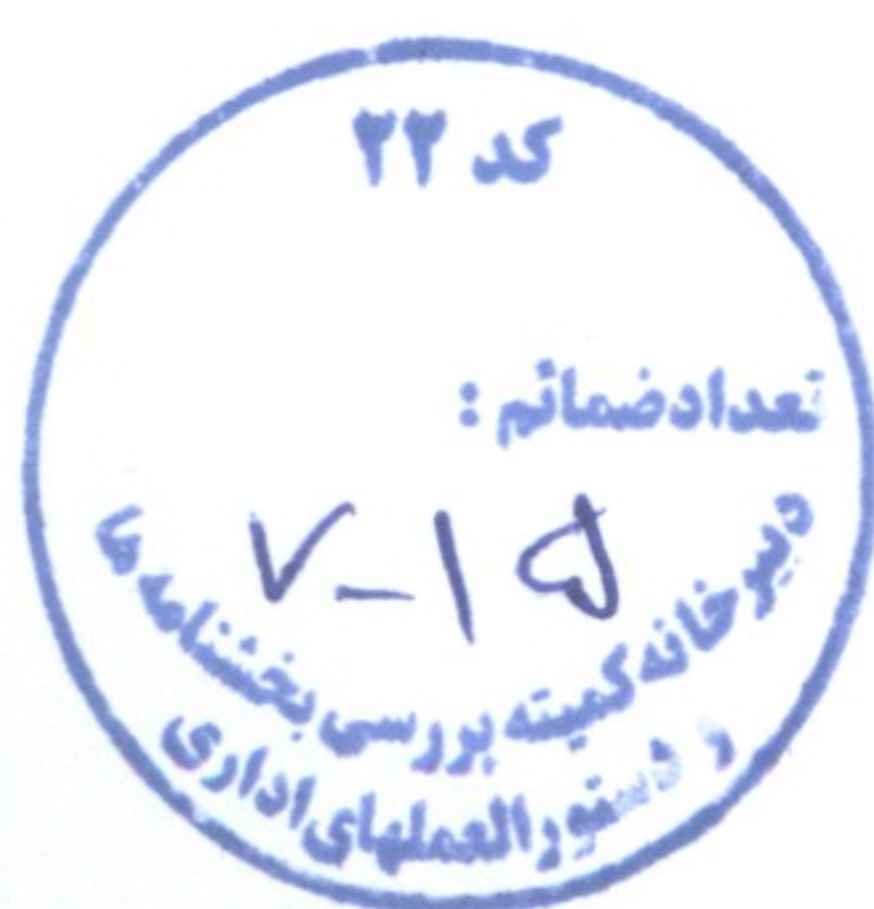
تبصره: مدیران مدارس موظفند به گونه‌ای برنامه‌ریزی نمایند که حتی‌المقدور دانش‌آموزان در طول دوره تحصیلی (۳ پایه) تنها یک عنوان مهارت حرفه‌ای را انتخاب و آموزش ببینند و از تغییر آن در پایه‌های مختلف (به جز موارد خاص و به تشخیص مدیر مدرسه) اجتناب نمایند.

ه) مهارت‌های ورزشی: مهارت‌هایی در رشته‌های بسکتبال، والیبال، هندبال و فوتسال که توسط معاونت تربیت بدنی و سلامت وزارت متبوع طبق ثبت‌نام و ارزشیابی در سامانه‌های اعلام شده است. جزئیات مربوط به مهارت‌آموزی ورزشی در پیوست ۴ ارائه شده است.

ماده ۸- شرح وظایف

- شورای مدرسه یا هیأت امنا وظیفه برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری در خصوص اجرای برنامه در تمام ابعاد را در سطح مدرسه به عهده دارد. برنامه عملیاتی و نقشه راه اجرای برنامه توسط مدیر مدرسه در ابتدای سال تحصیلی تنظیم و پس از تصویب

^۱ عنوان مهارت‌های مفید از سند تحول بنیادین برگرفته شده است.

در شورای مدرسه در اختیار معلمان مربوطه قرار خواهد گرفت. برنامه عملیاتی و نقشه راه اجرای برنامه شامل نحوه شروع برنامه در ابتدای سال تحصیلی، ظرفیت‌های درون مدرسه‌ای و فهرست مهارت‌های قابل ارائه در مدرسه به‌طور منظم ۳ ساله، تعریف فرایند اجرای طرح مبین و تأیید مهارت‌ها، اطلاع‌رسانی و برگزاری رویداد برای آگاهی والدین و دانش‌آموزان و... می‌باشد.

- در سطح مناطق آموزشی تمام تصمیمات در خصوص این برنامه با رئیس آموزش و پرورش نواحی/ مناطق خواهد بود. کمیته تخصصی آموزشی و پرورشی منطقه مسئول حسن اجرا و نظارت بر اجرای این برنامه است. آموزش مدیران مدارس و تدوین فهرست مهارت‌های قابل ارائه در هر مدرسه در یک برنامه ۳ ساله، تجهیز کارگاه‌های مدارس، تبیین چگونگی اجرای طرح مبین، اطلاع‌رسانی و برگزاری رویدادها برای ارائه فرصت‌های متنوع یادگیری حضوری و غیرحضوری (پلتفرم‌های آموزشی) برای والدین و مدیران مدارس و... از جمله وظایف این کمیته می‌باشد.
- کمیته تخصصی آموزشی و پرورشی استان مسئول نظارت و ارائه گزارشات استانی از این برنامه به وزارت متبوع خواهد بود. معاون آموزش متوسطه استان به‌عنوان مسئول ارائه گزارشات فصلی و سالیانه استان خواهد بود. آموزش رؤسای ادارات و معاونین آموزش متوسطه مناطق، تقسیم وظایف نظارت و گزارش‌گیری در سطح استان و تنظیم فهرست مهارت‌های بومی و منطقه‌ای برای مناطق و مدارس از جمله وظایف این کمیته در استان بوده و زیر نظر رئیس شورای تحول اداری و مدیرکل آموزش و پرورش استان می‌باشد.

ماده ۹- برگزاری آیین اختتامیه «هر دانش‌آموز یک مهارت»

این آیین ویژه دانش‌آموزانی است که پایه نهم را به اتمام رسانده، بین ۱۵۰ تا ۱۸۰ ساعت دوره مهارتی را با موفقیت سپری کرده و موفق به کسب گواهی مهارت شده‌اند. برای این دسته از دانش‌آموزان، در اردیبهشت ماه مراسمی توسط مدیر در مدرسه برگزار شده و طی آن گواهی مهارت اعطا می‌نماید. پیشنهاد می‌شود در این مراسم تمام افرادی که به هر نحوی در آموزش مهارت نقش داشته‌اند دعوت به‌عمل آید.

ماده ۱۰- اعتبارات و منابع مالی

در این طرح تلاش شده با استفاده از ظرفیت‌های موجود در مدارس در زمینه تجهیزات و منابع انسانی به آموزش یک مهارت پرداخته شود تا با حداقل بار مالی قابلیت اجرا داشته باشد. با این وجود منابع زیر می‌تواند به پیشبرد هرچه بهتر طرح کمک نماید که برای تحقق آن برنامه‌ریزی صورت می‌پذیرد. همچنین تلاش می‌شود برای مدارس که عملکرد بهتری دارند، مشوق‌های مالی در نظر گرفته شود.

الف) منابع مالی وزارت آموزش و پرورش:

- اعتبارات مربوط به تجهیز کارگاه‌های کار و فناوری و فرهنگ و هنر در مدارس
- سایر اعتبارات منطقه‌ای، استانی و وزارتی در قالب سرانه دانش‌آموزی برای اجرای درون مدرسه‌ای برنامه

ب) مشارکت‌های مردمی و سایر نهادها:

- مشارکت داوطلبانه اولیا براساس مصوبات انجمن اولیا و مربیان مدرسه
- مشارکت نهادهای منطقه‌ای و محلی از جمله شهرداری‌ها، گروه‌های جهادی، مؤسسات آموزشی و پژوهشی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها
- استفاده از ظرفیت‌های آموزش برخط کم هزینه مراکز فنی و حرفه‌ای و همچنین هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای

- استفاده از فضای درون مدرسه‌ای با به‌کارگیری هنرآموزان ماهر هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای با پرداخت حق‌الزحمه از محل اعتبارات کمک اولیا

ماده ۱۱- حمایت و پشتیبانی

- حمایت و پشتیبانی شوراهای آموزش و پرورش استان و مناطق
- عقد تفاهم‌نامه‌های اجرایی با وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و دستگاه‌های همکار در سطح کشوری (وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اعم از دانشگاه‌های دولتی، آزاد و علمی کاربردی، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اصناف و سایر شرکت‌ها و نهادهای اجرای مهارت منطقه‌ای و استانی وابسته به سازمان‌ها و وزارتخانه‌های کشور) در راستای تأمین اعتبارات مالی، فضا، تجهیزات، مدرس و فرصت‌های یادگیری
- مشارکت داوطلبانه اولیا براساس برنامه مصوب انجمن اولیا و مربیان و استفاده از تخصص والدین در مدرسه با تأیید شورای مدرسه
- حمایت هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش با استفاده از هنرآموزان

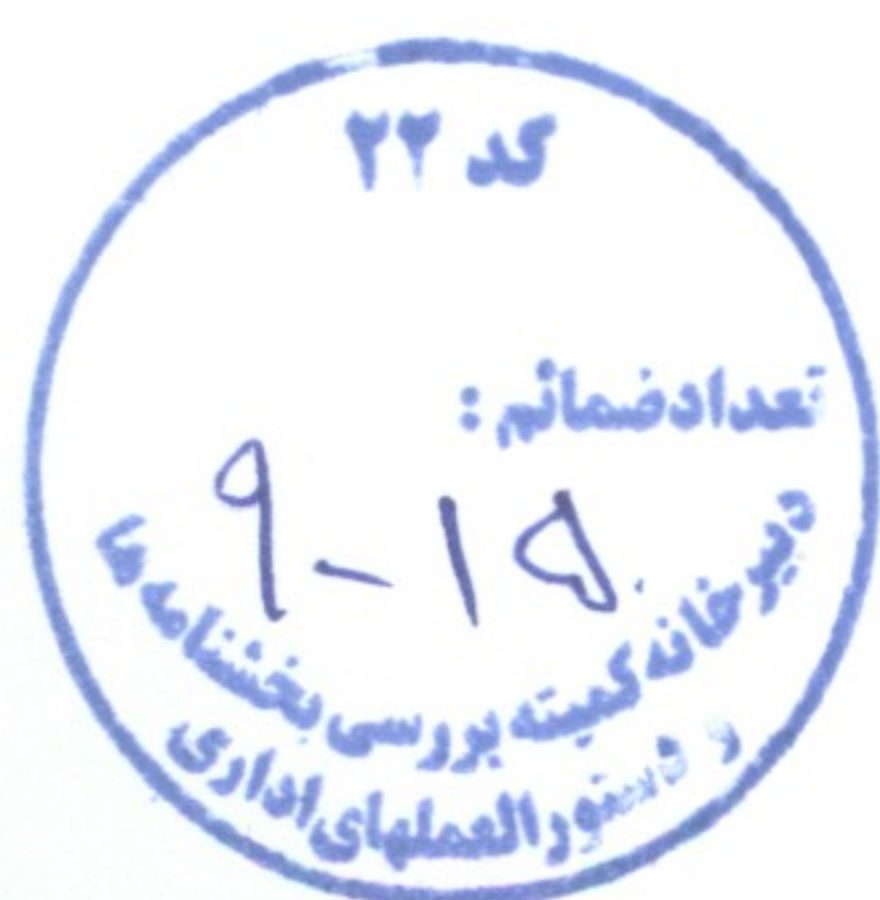
ماده ۱۲- نظارت و ارزیابی

کمیته آموزشی و پرورشی منطقه و استان وظیفه نظارت و ارزیابی بر اجرای طرح را به‌عهده دارند، ضمن این‌که با اتخاذ تدابیری می‌توانند از کارشناسی دوره اول متوسطه و گروه‌های آموزشی دروس مرتبط با موضوع در مناطق آموزشی، برای نظارت و ارزیابی نتایج برنامه استفاده نمایند. از جمله وظایف در حوزه نظارت عبارتند از:

- ارائه گزارش‌های خوداظهاری ارزیابی توسط مدیر مدرسه
- تکمیل چک لیست‌های ارزیابی و نظارت از عملکرد مدارس (متعاقباً ارسال خواهد شد)
- بازدید میدانی و راستی‌آزمایی ارزشیابی کیفی مهارت دانش‌آموزان
- رصد برنامه‌های مهارتی مدارس با اخذ گزارش‌های مصوب بر مبنای شواهد عینی در مدرسه
- تشویق و تنبیه مدارس مجری در چارچوب مفاد دستورالعمل اجرایی برنامه

شاخص‌های کلیدی در نظارت و ارزیابی:

- ثبت عنوان و نمره مهارت در کارنامه تحصیلی و تربیتی دانش‌آموزان
- تطابق نمره مهارت درج شده در کارنامه با میزان واقعی دستیابی دانش‌آموز به مهارت
- کیفیت ارائه مهارت در مدرسه از نظر فضا، تجهیزات و تخصص مدرس
- بررسی آماری (توصیفی و استنباطی) دانش‌آموزانی که موفق به کسب گواهی مهارت شده‌اند
- میزان پراکندگی دانش‌آموزان از نظر استفاده از فرصت‌های مختلف یادگیری مندرج در این دستورالعمل
- میزان تأثیرگذاری این طرح بر هدایت تحصیلی و شغلی دانش‌آموزان

ماده ۱۳- تنوع اجرا برای دانش آموزان و مدارس

- با انتقال دانش آموز به مدرسه ای دیگر، سوابق مهارتی دانش آموز به مدرسه مقصد منتقل می شود و در صورت ارائه نشدن مهارت گذرانده شده در مدرسه مقصد، تغییر عنوان مهارت با نظر مدیر مدرسه و دبیر کار و فناوری در مدرسه مقصد بلامانع است. همچنین دانش آموز مجاز است مهارت قبلی را از طریق فرصت های مبین تکمیل نماید.
- در خصوص مدارس مجازی، دانش آموزان می توانند از طریق فرصت های مبین یا استفاده از پلتفرم های آموزش مهارت معتبر، گواهی مهارت را اخذ نمایند.
- در خصوص مدارس ایرانی خارج از کشور، در صورتی که دانش آموزی دارای گواهی مهارتی بین المللی باشد، با نظر مدیر مدرسه می تواند به مهارت های ارائه شده در این دستورالعمل تطبیق داده شود.
- دانش آموزان مدارس استثنایی می توانند با توجه به علایق، توانایی ها و محدودیت های خود و با نظر والدین، یکی از مهارت ها را انتخاب نمایند.
- دانش آموزانی که از طریق سازمان فنی و حرفه ای کشور گواهینامه مهارت اخذ نموده اند، برای تطبیق لازم است مدت زمان آموزش آن ها در سازمان مزبور حداقل به میزان ۱۵۰ ساعت باشد.
- دانش آموزان دارای گواهینامه مهارت ایران دیجیتال و یا سایر پلتفرم های آموزش مجازی، برای اخذ گواهی مهارت مندرج در پیوست ۱ این دستورالعمل، حداقل سطح میانی را گذرانده باشند و توانایی انجام یک پروژه عملی و کاربردی را (با تشخیص دبیر مربوطه) داشته باشند.
- دانش آموزانی که با احراز ضوابط، علاقه مند به جهش از پایه هفتم به نهم می باشند، ضروری است زمان را به گونه ای مدیریت نمایند که تا پایان پایه نهم حداقل ۱۵۰ ساعت دوره آموزش مهارت را سپری کرده باشند.

شماره:

تاریخ:

تصویر
دانش آموز

گواهی مهارت

دوره هر دانش آموز، یک مهارت
مبتنی بر اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

گواهی می شود؛

دانش آموز فرزند به شماره ملی صادره از

تاریخ تولد دوره یادگیری مهارت با عنوان را به مدت ساعت از

تاریخ لغایت در مدرسه/ مرکز آموزش مهارت واقع در منطقه/

ناحیه/ شهرستان استان در سطح مبتدی گذرانده است.

نام و نام خانوادگی مدیر مدرسه

نام و نام خانوادگی دبیر مربوطه

مهر و امضا

تاریخ و امضا

با سلام و احترام؛

تصویر
دانش آموز

تصویر دانش آموز	نام پدر: محل تولد: پایه تحصیلی: اثر انگشت و امضای دانش آموز: مشخصات دانش آموز؛ نام و نام خانوادگی: کد ملی: تاریخ تولد: نشانی محل سکونت: تاریخ تکمیل فرم:	این قسمت توسط متقاضی تکمیل شود
	کد مدرسه: شماره تماس مدرسه: مهر و امضا: مشخصات مدرسه؛ نام مدرسه: نام و نام خانوادگی مدیر مدرسه: نشانی مدرسه: تاریخ تکمیل فرم:	این قسمت توسط مدرسه تکمیل شود
	مدت زمان لازم برای آموزش (به ساعت): تاریخ پایان یادگیری مهارت: اثر انگشت و امضای دانش آموز: مشخصات مهارت؛ عنوان مهارت: تاریخ شروع یادگیری مهارت: مهر و امضای مدیر مدرسه:	این قسمت توسط مدرسه تکمیل شود
	ایام کارآموزی در هفته: شماره تماس: مهر (یا اثر انگشت) و امضا: مشخصات مرکز مهارتی یا استادکار؛ نام مرکز یا محل آموزش: نام و نام خانوادگی استادکار: آدرس: موافقیت خود را با آموزش مهارت به دانش آموز با مشخصات فوق اعلام می دارم: بلی ☐ خیر ☐	این قسمت توسط مرکز مهارتی یا استادکار تکمیل شود

پیوست ۳- فرم ارزیابی توسط استادکار یا مربی

ضمن تشکر و قدردانی از زحمات شما در آموزش مهارت به دانش‌آموز، خواهشمند است میزان یادگیری را براساس موارد زیر تکمیل نمایید. اصل فرم به مدرسه تحویل داده شود.

نام و نام خانوادگی دانش‌آموز:	کد ملی دانش‌آموز:
نام و نام خانوادگی استادکار (مربی):	کد ملی استادکار (مربی):
عنوان مهارت:	میزان آموزش (به ساعت):

خودارزیابی توسط دانش‌آموز:

تشریح نمایید در این دوره مهارتی چه شایستگی‌هایی را کسب نموده‌اید:

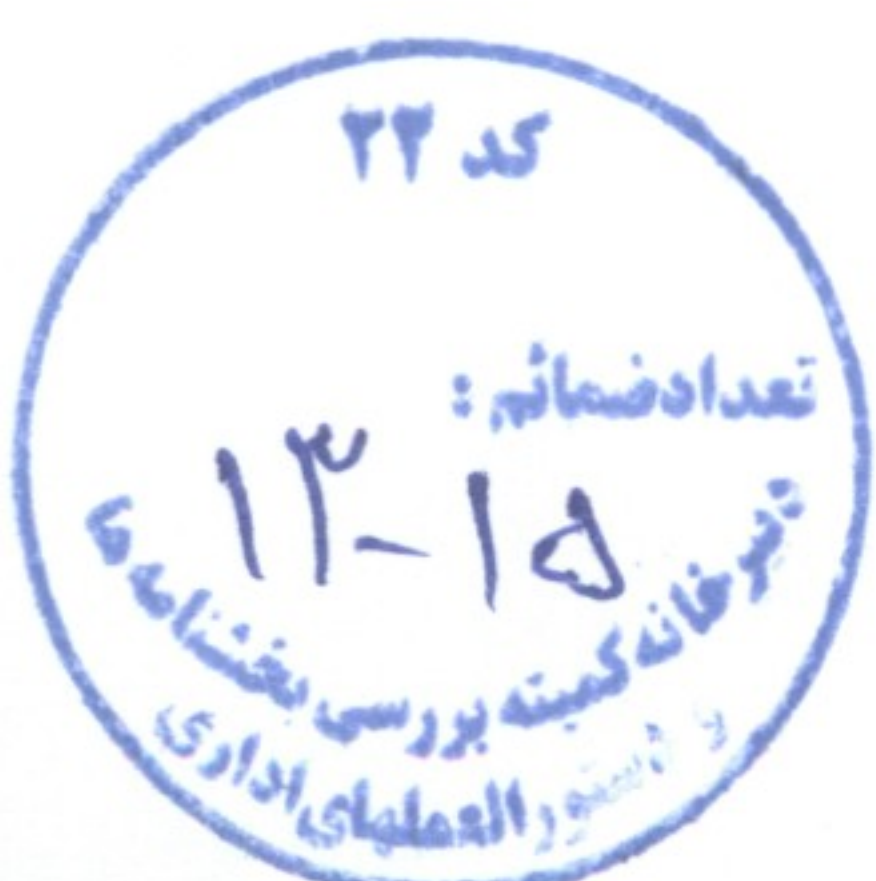
ارزیابی توسط استادکار (مربی):

تشریح نمایید دانش‌آموز در این دوره مهارتی چه شایستگی‌هایی را کسب کرده است:

این قسمت توسط مدرسه تکمیل شود:

پس از بررسی‌های لازم تأیید نمایید کدامیک از شایستگی‌های عنوان شده را دانش‌آموز یاد گرفته است؟

اثر انگشت و امضای دانش‌آموز مهر (یا اثر انگشت) و امضای کارفرما مهر و امضای مدیر مدرسه

پیوست ۴- مهارت‌های ورزشی

رشته‌های ورزشی در هر یک از پایه‌های تحصیلی دوره اول متوسطه، براساس سرفصل‌های مندرج در کتاب راهنمای معلم تربیت بدنی و مطابق جدول زیر می‌باشد.

پایه تحصیلی	رشته ورزشی
هفتم	بسکتبال
هشتم	والیبال
نهم	هندبال

نکات قابل توجه:

- زمان آموزش مهارت‌های ورزشی در طول سال تحصیلی و در ساعت کلاس درس تربیت بدنی می‌باشد. بنابراین انتظار می‌رود مدیران مدارس و معلمان تربیت بدنی نسبت به برگزاری کیفی کلاس درس تربیت بدنی مبادرت جدی داشته باشند.
- آموزش و ارزیابی مهارت ورزشی دانش‌آموزان در رشته فوتسال برای همه پایه‌های تحصیلی دوره اول متوسطه، اختیاری است.
- مدیران مدارس متوسطه اول بایستی اطلاعات دانش‌آموزان را به‌منظور برنامه‌ریزی فرآیند ارزیابی توسط منطقه/ شهرستان/ ناحیه و دریافت گواهینامه مهارتی آموزشی یک رشته ورزشی در هر پایه تحصیلی، تا اول آبان ماه در سامانه LTMS ثبت و اعلام نمایند.
- دانش‌آموزانی که به دلایل پزشکی قادر به انجام فعالیت‌های ورزشی مد نظر نیستند، مشمول این برنامه نخواهند بود و ضروری است در سایر زمینه‌های مندرج در ماده ۷ این دستورالعمل شرکت نمایند.
- توصیه می‌شود مدیر مدرسه اجرای این برنامه را برای اولیای دانش‌آموزان تشریح و ایشان را نسبت به برنامه‌ریزی به‌منظور تمرین بیشتر دانش‌آموزان در منزل یا کانون‌های ورزشی ترغیب نماید.
- مسئولیت عدم اجرای برنامه مهارت‌آموزی ورزشی، برعهده مدیر مدرسه می‌باشد. عدم اجرا، سهل‌انگاری و اهمال در اجرای این برنامه که تکلیف قانونی برنامه هفتم پیشرفت می‌باشد، موجب پیگرد نهادهای نظارتی، مطابق قانون رسیدگی به تخلفات اداری خواهد بود.
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی و توجیهی برای مدیران و دبیران تربیت بدنی مدارس دوره اول متوسطه مورد تأکید است.
- فعال کردن کانون‌های ورزشی در سطح منطقه/ شهرستان/ ناحیه و تشکیل کانون‌های ورزشی درون مدرسه‌ای برای تعمیق آموزش و تمرین دانش‌آموزان تأکید می‌شود.
- ارزیابی مهارت ورزشی دانش‌آموزان در رشته مربوطه، برای دانش‌آموزان دوره اول متوسطه، توسط هیأت ورزش دانش‌آموزی انجام گیرد.
- مدیر مدرسه موظف است زمان و مکان دقیق ارزیابی را به دانش‌آموزان اطلاع‌رسانی نماید و در صورت اعزام تیم ارزیابی به مدارس، همکاری لازم را با آنان داشته باشد.
- دانش‌آموزان متقاضی می‌بایست پس از ثبت‌نام و دریافت کارت شرکت در آزمون در سامانه مربوط از طریق مای مدیو، با ارائه مدارک لازم (گواهی سلامت و رضایت‌نامه والدین)، در زمان مقرر در آزمون شرکت نمایند.
- صدور گواهی به صورت الکترونیکی بوده و در مای مدیو دانش‌آموزان، قابل مشاهده خواهد بود.

- پس از ثبت اطلاعات دانش‌آموزان توسط مدیر مدرسه تا اول آبان ماه در سامانه LTMS، هیأت ورزش دانش‌آموزی بایستی برنامه‌ریزی فرآیند ارزیابی (زمان، مکان، نحوه ارزیابی و...) را انجام و تا تاریخ ۱۵ آذر ماه به اطلاع مدارس برساند. انتظار می‌رود زمان ارزیابی از فروردین ماه هر سال تحصیلی تا پایان خرداد ماه برنامه‌ریزی شود.
- ارزیابی دانش‌آموزان متقاضی برای صدور گواهی مهارتی، صرفاً بایستی براساس مفاد ارزیابی ابلاغی فدراسیون ورزش دانش‌آموزی انجام پذیرد.
- فرآیند ارزیابی می‌تواند با توجه به برش اعلامی معاونت تربیت بدنی و سلامت ستاد، به صورت متمرکز در یک یا چند سالن ورزشی یا مدارس برخوردار منطقه/ ناحیه/ شهرستان و یا از طریق اعزام ارزیابان به مدارس صورت پذیرد. تصمیم‌گیری در این خصوص، در حوزه اختیارات معاونت تربیت بدنی و سلامت استان می‌باشد.
- گروه نظارتی متشکل از کارشناسان تربیت بدنی، حراست و ارزیابی عملکرد ناحیه/ شهرستان/ منطقه برای بررسی حسن اجرای فرآیند ارزیابی ابلاغی فدراسیون ورزش دانش‌آموزی تشکیل و برای بررسی میدانی به مدارس و مراکز ارزیابی اعزام شوند.
- صدور ابلاغ و برگزاری دوره توجیهی برای ارزیابان مشارکت‌کننده در برنامه مهارت‌آموزی ورزشی الزامی است.
- افرادی که به عنوان ارزیاب انتخاب می‌شوند، باید دوره ارزیابی را گذرانده و گواهینامه ارزیابی داشته باشند. مسئولیت برگزاری دوره مزبور برعهده هیأت ورزش دانش‌آموزی استان می‌باشد.
- شایسته است فیلم‌های نحوه ارزیابی و ثبت داده‌ها در اختیار ارزیابان قرار گیرد.
- ارزیابی دانش‌آموزان توسط معلم مدرسه، ممنوع می‌باشد.
- ثبت نمرات و امتیازات هر دانش‌آموز توسط ارزیابان در سامانه مربوطه مورد انتظار است.
- فرآیند ارزیابی نباید تداخلی در برنامه کلاس درس تربیت بدنی مدارس ایجاد نماید و ترجیحاً در ساعت غیرآموزشی انجام پذیرد.
- برای دانش‌آموزان غایب مدارس، سازوکار ارزیابی مجدد پیش‌بینی شود.
- تجهیزات مورد نیاز ارزیابی بایستی توسط هیأت ورزش دانش‌آموزی منطقه در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

